

Controlecampagne speelgoed met focus op bepaalde chemische eisen 2021 - 2022

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

197-22

Inhoud

1. Doel van de campagne.....	4
2. Wettelijke basis	4
3. Resultaten.....	6
3.1. De administratieve controle.....	6
3.2. Controle van de technische veiligheid	8
3.3. Correctieve maatregelen	9
4. Besluit.....	12

Lijst met grafieken

Grafiek 1. Resultaten van de controle op het speelgoed voor kinderen jonger dan 3 jaar (n=18)...	6
Grafiek 2. Resultaten van de controle van de administratieve vereisten (n=18)	7
Grafiek 3. Resultaten van de controle van enkele onderdelen van de technische documentatie (n=18)	7
Grafiek 4. Eindresultaten van de controle op de technische vereisten (n=18)	9
Grafiek 5. Globale resultaten met de gevraagde maatregelen (n=18)	11

Lijst met tabellen

Tabel 1. Geteste substanties volgens type speelgoed	8
---	---

1. Doel van de campagne

Het doel van de campagne was de veiligheid en de conformiteit van speelgoed dat op de markt wordt aangeboden voor kinderen jonger dan 3 jaar en ander speelgoed dat bedoeld is om in de mond te steken, te controleren, en erover te waken dat niet-conforme en/of gevaarlijke speelgoedartikelen uit de markt worden gehaald. De campagne was vooral gericht op de controle van bepaalde chemische substanties.

De campagne startte in februari 2021.

Er werden in totaal 20 speelgoedartikelen bemonsterd. De bemonstering was niet representatief voor de Belgische markt omdat er actief gezocht werd naar speelgoed dat een vermoeden van non-conformiteit vertoonde.

Er werd ook aandacht besteed aan de administratieve vereisten en bepaalde onderdelen van de technische documentatie, namelijk de veiligheidsbeoordeling, de lijst van gebruikte bestanddelen en materialen¹, de EG-verklaring van overeenstemming en de testrapporten.

De chemische testen werden uitgevoerd door het Italiaanse labo UL, gevestigd in Cabiato (Milaan), en geaccrediteerd voor de uitgevoerde testen in deze campagne.

2. Wettelijke basis

In België legt het [koninklijk besluit van 19 januari 2011](#) betreffende de veiligheid van speelgoed (KBS) de specifieke voorwaarden en essentiële veiligheidseisen op voor het op de markt brengen van speelgoed. Dat KB is de nationale omzetting van de [Europese richtlijn 2009/48/EG](#)².

Het speelgoed werd getest op de chemische substanties opgenomen in Aanhangsel C van bijlage II van het KB van 19 januari 2011 betreffende de veiligheid van speelgoed. Aanhangsel C is van toepassing op de volgende 2 categorieën speelgoed:

1. speelgoed dat bestemd is voor kinderen jonger dan 3 jaar;
2. ander speelgoed dat bedoeld is om in de mond te steken. Dat speelgoed moet niet noodzakelijk bestemd zijn voor kinderen jonger dan 3 jaar, bv. een speelgoed blaasinstrument zoals een trompet.

Het gaat daarbij om de volgende chemische substanties met hun limietwaarden:

- TCEP - tris(2-chloorethyl)fosfaat: 5 mg/kg (gehaltelimiet);
- TCPP - tris(2-chloor-1-methylethyl) fosfaat: 5 mg/kg (gehaltelimiet);
- TDCP - tris[2-chloor-1-(chloormethyl)ethyl] fosfaat: 5 mg/kg (gehaltelimiet);
- Bisfenol A (BPA): 0,04 mg/l (migratielimiet) overeenkomstig de methoden in NBN EN 71-10:2006 en NBN EN 71-11:2006;
- Formamide: 20 µg/m³ (emissielimiet) na maximaal 28 dagen vanaf het begin van de emissietest van speelgoedmaterialen uit schuimrubber die meer dan 200 mg/kg (afkapwaarde op basis van gehalte) bevatten;
- 1,2-benzisothiazool-3(2H)-on (BIT): 5 mg/kg (gehaltelimiet) in waterige speelgoedmaterialen, overeenkomstig de in NBN EN 71-10:2006 en NBN EN 71-11:2006 vastgestelde methoden;
- Reactiemassa van: 5-chloor-2-methyl-4- isothiazoline-3-on (CMI) en 2-methyl-2H-isothiazool-3-on (MI) (3:1): 1 mg/kg (gehaltelimiet) in waterige speelgoedmaterialen;
- 5-chloor-2-methylisothiazoline-3(2H)-on (CMI): 0,75 mg/kg (gehaltelimiet) in waterige speelgoedmaterialen;
- 2-methylisothiazoline-3(2H)-on (MI): 0,25 mg/kg (gehaltelimiet) in waterige speelgoedmaterialen;
- Fenol: 5 mg/l (migratielimiet) in polymere materialen overeenkomstig de methoden in NBN EN 71-10:2006 en NBN EN 71-11:2006 ; 10 mg/kg (gehaltelimiet) als conserveermiddel overeenkomstig de methoden in NBN EN 71-10:2006 en NBN EN 71-11:2006.

¹ Beter bekend als Bill of Material (BOM) en Bill of substances (BOS).

² Zie ook het [toelichtend oriëntatiedocument](#) van de Europese Commissie.

Voor het bepalen of speelgoed al dan niet bestemd is voor kinderen jonger dan 3 jaar, werden volgende Europese en internationale gidsen gebruikt:

- CEN/ISO TR 8124-8:2016 - Age determination guidelines;
- Guidance document n°11- Toys intended for children above and under 36 months, van de Europese Commissie³.

Achtergrondinformatie over de chemische substanties die getest werden

TCEP, TCPP en TDCP worden gebruikt als vlamvertragers in speelgoed gemaakt van polymeren. Die substanties zijn kankerverwekkend. Bovendien is TCEP ook toxisch voor de voortplanting.

Bisfenol A wordt als monomeer gebruikt bij de vervaardiging van polycarbonaatkunststoffen. Bisfenol is toxisch voor de voortplanting.

Formamide wordt onder andere gebruikt in de kunststof- en polymeerindustrie, met name als oplosmiddel of weekmaker of in combinatie met een blaasmiddel voor het produceren van schuimrubber. Formamide is toxisch voor de voortplanting.

BIT, CMI en MI worden gebruikt als conserveermiddel in speelgoed op waterbasis, onder andere in vingerverf. Die substanties zijn huidallergenen. CMI en MI in de verhouding 3:1 wordt op grond van de beschikbare gegevens als een extreem contactallergeen bij mensen beschouwd.

Fenol wordt gebruikt als monomeer voor fenolharsen. Daarnaast kan de afbraak van fenolhoudende antioxidanten in polymeren een mogelijke bron zijn van fenol in speelgoed. Verder werd fenol al vastgesteld in o.a. tenten of tunnels voor kinderen, in verpakkingsfolie, en in polyvinylchloride (PVC). Bovendien kan fenol als conserveermiddel worden gebruikt in vloeibaar speelgoed op waterbasis zoals bellenblaasproducten of vloeibare inkt op waterbasis (bijv. viltstiften). Fenol is een mutagene stof (kan een genetische mutatie veroorzaken).

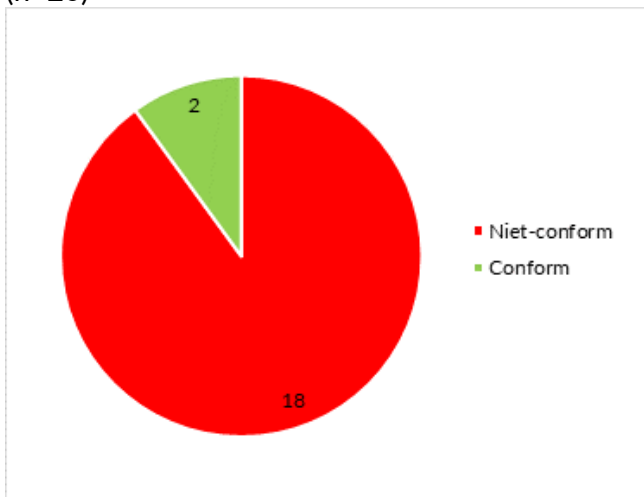
---

³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/5849/attachments/1/translations>

3. Resultaten

De FOD Economie heeft 20 speelgoedartikelen bemonsterd in mei en juni 2021. Alle gecontroleerde artikelen waren speelgoedartikelen voor kinderen jonger dan 3 jaar. 18 van de 20 gecontroleerde speelgoedartikelen waren niet conform. Vier speelgoedartikelen waren zowel technisch als administratief niet conform. 14 speelgoedartikelen vertoonden enkel administratieve tekortkomingen.

Grafiek 1. Resultaten van de controle op het speelgoed voor kinderen jonger dan 3 jaar (n=20)

Bron: FOD Economie

3.1. De administratieve controle

Alle 18 niet-conforme producten vertoonden administratieve tekortkomingen. De meest voorkomende administratieve tekortkomingen waren:

- de technische documentatie was niet correct en/of onvolledig (18 artikelen);
- de EG-verklaring van overeenstemming was niet beschikbaar (4 artikelen) of de inhoud ervan was niet volledig of niet correct (5 artikelen);
- het adres van de fabrikant was niet vermeld op het speelgoed (4 artikelen);
- de waarschuwing "niet geschikt voor kinderen jonger dan 3 jaar" werd bij 4 speelgoedartikelen onterecht aangebracht omdat het speelgoed wel bestemd was voor die jonge doelgroep.

Bij de controle van enkele onderdelen van de technische documentatie bleek de lijst van gebruikte bestanddelen en materialen⁴, de veiligheidsbeoordeling en de testrapporten de meeste problemen op te leveren. De testrapporten en EG-verklaring van overeenstemming waren vaak onvolledig, bevatten onjuiste informatie of konden niet eenduidig gelinkt worden aan het betreffende speelgoed.

Ondanks dat 19 van de 20 gecontroleerde speelgoedartikelen effectief bestemd waren voor kinderen jonger dan 3 jaar, konden de fabrikanten van 8 speelgoedartikelen geen testrapport voorleggen met een conform resultaat voor het gevaar van kleine onderdelen (§5 van de norm EN 71-1).

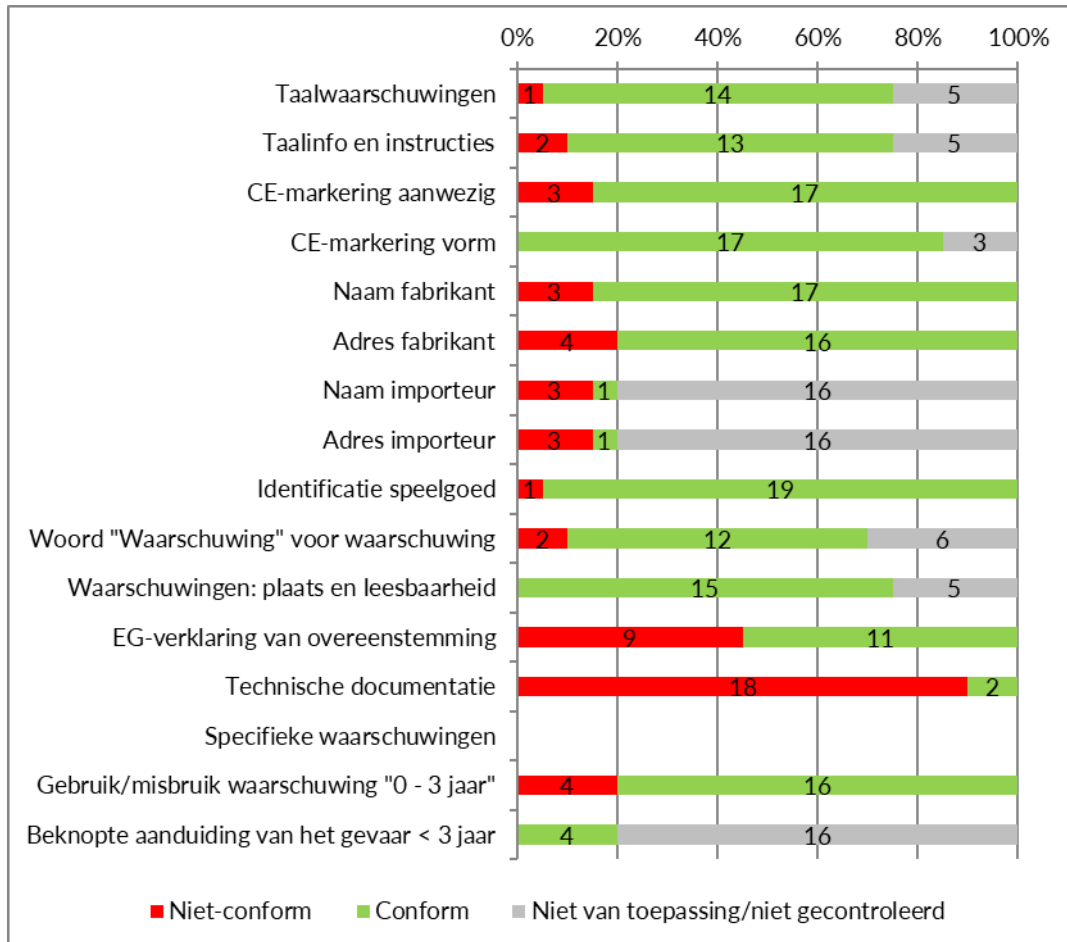
Andere administratieve tekortkomingen waren:

- de CE-markering was niet aanwezig;
- de naam van de fabrikant was niet vermeld;
- de naam en het adres van de importeur waren niet vermeld;
- de waarschuwing(en) werd(en) niet voorafgegaan door het woord "Waarschuwing" of "Waarschuwingen";

⁴ Beter bekend als Bill of Material (BOM) en Bill of substances (BOS).

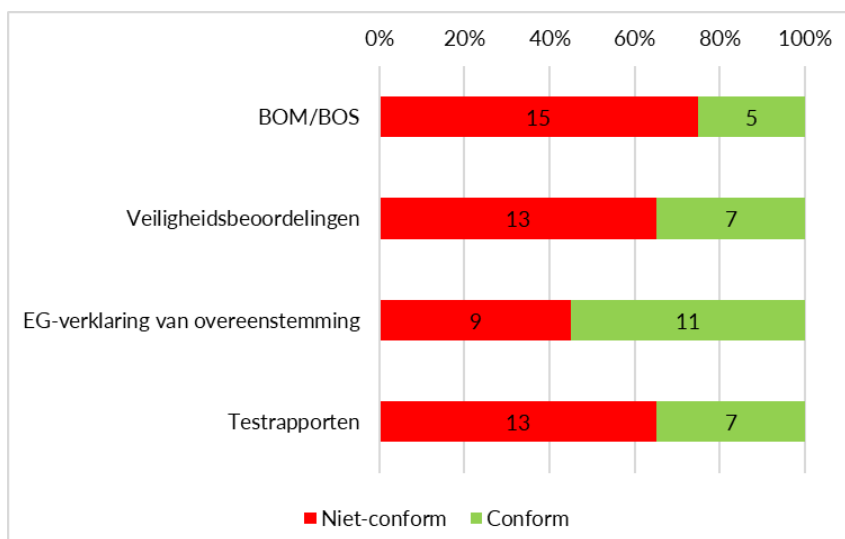
- de waarschuwingen en/of instructies waren niet opgesteld in de talen van het taalgebied waar het product op de markt werd gebracht;
- het speelgoed was niet voorzien van een identificatiemiddel.

Grafiek 2. Resultaten van de controle van de administratieve vereisten (n=20)

Bron: FOD Economie

Grafiek 3. Resultaten van de controle van enkele onderdelen van de technische documentatie (n=20)

Bron: FOD Economie

3.2. Controle van de technische veiligheid

De substanties die getest werden, waren afhankelijk van de materialen waaruit elk gecontroleerd speelgoedartikel gemaakt was. De volgende tabel geeft weer welk soort speelgoed getest werd op welke substanties.

Tabel 1. Geteste substanties volgens type speelgoed

Type speelgoed	TCEP/TCP/PCP/TDCP	BPA	Formamide	BIT ⁵	CMI:MI ⁶	CMI ⁷	MI ⁸	Fenol	Aantal stalen
EVA puzzelmatten ⁹	x	x	x					x	2
Squishies	x	x	x					x	1
Vingerverf		x		x	x	x	x	x	3
Speelgoed in zachte PVC of in polycarbonaatkunststof (harde doorschijnende plastic)	x	x						x	5
(Goedkope) verkleedkledij in polyester (maat < 3 jaar)	x								2
Tenten/tunnels/speelmatten in textiel	x	x						x	2
Badspeelgoed: badeendjes, opblaasbaar speelgoed	x	x						x	3
Viltstiften met inkt op waterbasis		x		x	x	x	x	x	2
Totaal aantal stalen									20

Vier van de 20 geteste speelgoedjes vertoonden technische tekortkomingen op het vlak van de chemische vereisten van het Aanhangsel C in bijlage II van het KBS. De resultaten van die testen zijn terug te vinden in grafiek 4. Vooral het overschrijden van de gehaltelimiet voor de individuele conserveringsmiddelen MI, CMI en als reactiemassa CMI:MI in een verhouding 3:1 werd vastgesteld in vingerverf en stiften. De migratielimiet voor bisfenol A werd overschreden in een ballenspel in zachte plastic.

⁵ BIT: 1,2-benzisothiazool-3(2H)-on

⁶ CMI:MI: Reactiemassa van: 5-chloor-2-methyl-4- isothiazoline-3-on (CMI) en 2-methyl-2H-isothiazool-3-on (MI) (3:1)

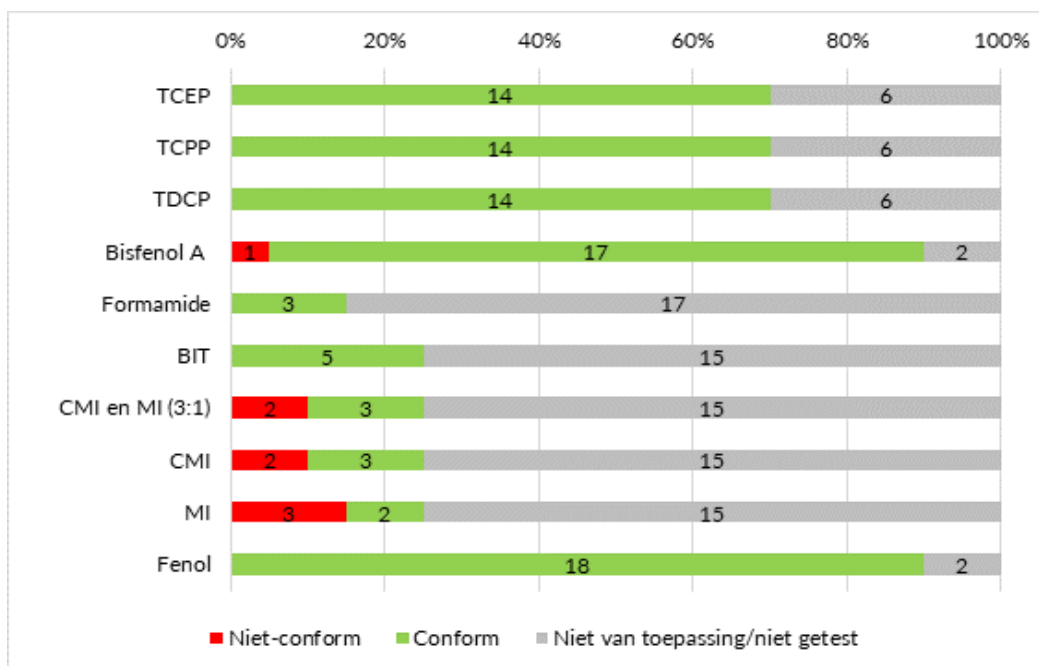
⁷ CMI: 5-chloor-2-methylisothiazoline-3(2H)-on

⁸ MI: 2-methylisothiazoline-3(2H)-on

⁹ EVA: Ethyleenvinylacetaat

Grafiek 4. Eindresultaten van de controle op de chemische vereisten van Aanhangsel C van KBS (n=20)

Bron: FOD Economie

3.3. Correctieve maatregelen

Op basis van de non-conformiteiten en de gevaren die de speelgoedartikelen vertoonden, maakte de FOD Economie een risicoanalyse. Het resultaat van die analyse verdeelt de producten in vijf risiconiveaus op basis waarvan de FOD Economie maatregelen vraagt:

- conform;
- laag risico: de fabrikant of importeur krijgt een waarschuwing om zijn producten voortaan in overeenstemming met de reglementering te brengen;
- middelhoog risico: de fabrikant of importeur mag zijn voorraad niet meer verkopen of moet zijn producten aanpassen;
- hoog risico: de fabrikant of importeur mag zijn voorraad niet meer verkopen en moet de producten uit de handel nemen of aanpassen;
- ernstig risico: de fabrikant of importeur moet het product uit de handel nemen en het terugroepen door de consument op een gepaste manier te waarschuwen.

De vier speelgoedartikelen die de limieten voor de chemische substanties overschreden, vertoonden een **ernstig risico**. De FOD Economie heeft daarvoor notificaties in het Europese systeem Safety Gate¹⁰, voorheen RAPEX-systeem genoemd, opgemaakt. Drie van de vier producten werden al uit de markt gehaald en teruggeroepen bij de consument.

Voor het vierde product, een set dunne stiften met een ernstig risico, is het dossier nog lopende. Dat product werd niet verkocht als speelgoed door de afwezigheid van CE-markering. Dat werd echter beschouwd als een non-conformiteit. De gehaltelimieten voor de conserveringsmiddelen CMI, MI, CMI:MI werden bovendien overschreven in de grijze stift. De leeftijdscategorie 3+ voor dat speelgoed werd echter na argumenten van de fabrikant aanvaard. Daardoor waren die chemische vereisten niet van toepassing op dat speelgoed. Maar omdat de gemeten concentraties

¹⁰ SAFETY GATE (the EU rapid alert system for dangerous non-food products) is het Europese waarschuwingssysteem voor de snelle uitwisseling van informatie tussen Europese lidstaten over gevaarlijke producten, met uitzondering van levensmiddelen, farmaceutische producten en medische hulpmiddelen. (voorheen RAPEX genoemd)

<https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/home>

van de conserveringsmiddelen 8 tot 16x groter waren dan de limieten, en de fabrikant niet kon aantonen dat die hoge concentraties veilig zijn voor kinderen vanaf 3 jaar, werd dat toch beschouwd als een ernstig risico. Het uitvoeren van de correctieve maatregelen voor dat speelgoed is nog lopende.

Referentie	Foto
<p>Ballenspel Babyplay Safety Gate notificatie: A12/01290/21 Merk: Happy Worls Referentie: 22269 EAN-code: 8711866222698</p>	 <p>Bron: FOD Economie</p>
<p>Vingerverf Safety Gate notificatie: A12/01379/21 Merk: Zeeman Referentie: A79338 EAN-code: 2099901793386</p>	 <p>Bron: FOD Economie</p>
<p>Dubbele viltstiften Safety Gate notificatie: A12/00654/22 Merk: Pincello Referentie: 49001 EAN-code: 8430852490018</p>	 <p>Bron: FOD Economie</p>
<p>Viltstiften Safety Gate notificatie: A12/01414/21 Merk: Grafix Referentie: 150003 EAN-code: 8715427063430</p>	 <p>Bron: FOD Economie</p>

Vier producten vertoonden een **hoog risico**.

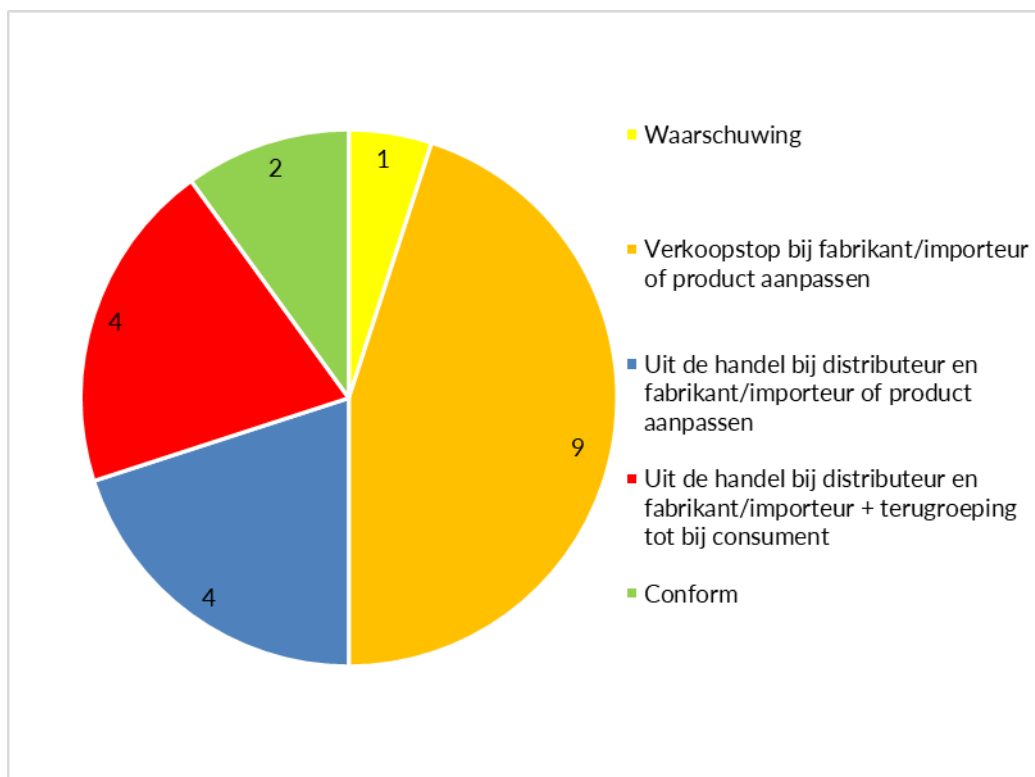
- Drie producten, een tentje in textiel in de vorm van een huisje, een dobbelsteen in mousse en een kruiptunnel in textiel, waren onterecht voorzien van de leeftijds waarschuwing “niet geschikt voor kinderen jonger dan 3 jaar”. De fabrikant had daarvoor als reden “de aanwezigheid van kleine onderdelen. Verstikkingsgevaar” aangegeven. Producten die speelgoedartikelen voor kinderen jonger dan 3 jaar zijn, mogen die waarschuwing niet dragen. Bovendien konden de overeenkomstige fabrikanten/importeurs geen testrapport voorleggen met een conform testresultaat voor dat gevaar. De tent werd uit de markt gehaald en vrijwillig teruggeroepen bij de consumenten, en de 2 andere speelgoedartikelen werden uit de markt gehaald.
- Een kleine eenvoudige trompet werd niet verkocht als speelgoed (geen CE-markering) en de importeur kon geen correcte EG-verklaring van overeenstemming, noch de testrapporten met o.a. een conform resultaat voor kleine onderdelen, noch de andere gevraagde onderdelen van

de technische documentatie voorleggen. Die importeur verleent geen enkele medewerking meer. Een ministerieel besluit voor een verbod voor het op de markt brengen van dat speelgoed werd voorgesteld aan de minister.

Negen speelgoedartikelen vertoonden een **middelhoog risico** omwille van enkele administratieve non-conformiteiten. Het ging vooral om niet correcte of ontbrekende onderdelen van de technische documentatie (zie punt 3.1). Die marktdeelnemers werden gevraagd om de verkoop van de betreffende producten te stoppen. De verkoop van twee producten werd op het niveau van de fabrikant/importeur gestopt, voor zes producten werden de tekortkomingen opgelost en één product werd op initiatief van de importeur uit de markt gehaald.

Eén speelgoed, een set vingerverf, vertoonde een **laag risico**. De instructies die geen verband hielden met de veiligheid waren niet opgesteld in alle vereiste talen, en een beperkt onderdeel van de technische documentatie ontbrak. De fabrikant werd daarvan op de hoogte gesteld om de tekortkomingen voortaan in conformiteit te brengen.

Grafiek 4. Globale resultaten met de gevraagde maatregelen (n=20)

Bron: FOD Economie

4. Besluit

Er werden in totaal 20 speelgoedartikelen gecontroleerd. Tijdens de bemonstering werd gezocht naar speelgoed met een vermoeden van non-conformiteit waardoor de resultaten van dat rapport geen representatief beeld geven voor de Belgische markt.

Achttien van de 20 gecontroleerde speelgoedartikelen waren niet-conform. Vier speelgoedartikelen waren zowel technisch als administratief niet conform. Veertien speelgoedartikelen vertoonden enkel administratieve tekortkomingen.

Alle 18 niet-conforme producten vertoonden **administratieve tekortkomingen**. De meest voorkomende administratieve tekortkomingen waren:

- voor 18 producten was technische documentatie niet correct en/of onvolledig: de BOM en de BOS leverden de meeste problemen op;
- voor 9 producten was de EG-verklaring van overeenstemming niet beschikbaar of de inhoud ervan was niet volledig of niet correct. De EG-verklaring van overeenstemming werd vaak pas opgesteld nadat ze werd opgevraagd;
- op 4 producten was het adres van de fabrikant niet vermeld, op 3 daarvan was ook geen naam van de fabrikant aangebracht.

Voor 8 speelgoedartikelen bestemd voor kinderen jonger dan 3 jaar, kon de fabrikant/importeur geen testrapport voorleggen met een conform resultaat voor het gevaar van kleine onderdelen.

Voor 4 van de 20 geteste speelgoedjes werden **chemische non-conformiteiten** vastgesteld. Vooral het overschrijden van de gehaltelimiet voor de individuele conserveringsmiddelen MI, CMI en als reactiemassa CMI:MI in een verhouding 3:1 werd vastgesteld in vingerverf en stiften. De migratielimiet voor bisfenol A werd overschreden in een ballenspel in zachte plastic. Er werden geen tekortkomingen vastgesteld voor de vlamvertragers TCEP/TCPP/TDCP, noch voor formamide en fenol.

De waarschuwing "Niet geschikt voor kinderen jonger dan 3 jaar" wordt vaak "misbruikt" door ze aan te brengen op speelgoed dat bestemd is voor kinderen jonger dan 3 jaar.

Voor de 4 speelgoedartikelen die een ernstig risico vertoonden door de aanwezigheid van kleine onderdelen heeft de FOD Economie notificaties in het Europese systeem Safety Gate opgemaakt. Er werd voor één speelgoed een ministerieel besluit voorgesteld om de correctieve maatregelen af te dwingen. De meeste correctieve maatregelen werden vrijwillig genomen. Voor de nog lopende dossiers wordt de uitvoering van de maatregelen nog verder opgevolgd.

Veiligheidstips voor de consument over speelgoed vindt u op de [website van de FOD Economie](#).

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be